



Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

15 päivänä huhtikuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen – Televiestintäala – Radiotaajuuksien yhdenmukaistettu käyttö 2 GHz:n taajuusalueilla satelliittivälitteisiä mobiilipalveluja tarjoavissa järjestelmissä – Päätös N:o 626/2008/EY – 2 artiklan 2 kohdan a ja b alakohhta – 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii alakohhta – 7 artiklan 1 ja 2 kohta – 8 artiklan 1 ja 3 kohta – Satelliittivälitteiset matkaviestintäjärjestelmät – Liikkuvan maa-aseman käsite – Täydentävien maanpäällisten tukiasemien käsite – Vaadittavan laadun käsite – Satelliittikomponenttien ja maanpäällisten komponenttien tehtävät – Valitun satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien operaattorin velvollisuus palvella tiettyä prosenttiosuutta väestöstä ja alueesta – Velvollisuuden noudattamatta jättäminen – Vaikutus

Asiassa C-515/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin, Ranska) on esittänyt 28.6.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 8.7.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Eutelsat SA

vastaa

Autorité de régulation des communications électroniques et des postes (ARCEP) ja

Inmarsat Ventures SE, aiemmin Inmarsat Ventures Ltd,

Viasat Inc:n ja

Viasat UK Ltd:n

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Arabadjiev sekä tuomarit A. Kumin (esittelevä tuomari), T. von Danwitz, P. G. Xuereb ja I. Ziemele,

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Eutelsat SA, edustajinaan L. de la Brosse ja C. Barraco-David, avocats,
- Inmarsat Ventures SE, edustajinaan C. Spontoni, N. Brice ja É. Barbier de La Serre, avocats,
- Viasat Inc. ja Viasat UK Ltd, edustajinaan L. Panepinto, P. de Bandt ja H. Farge, avocats, sekä J. Ruiz Calzado, abogado,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään A.-L. Desjonquères, E. de Moustier ja P. Dodeller,
- Belgian hallitus, asiamiehinään P. Cottin ja J.-C. Halleux, avustajanaan S. Depré, avocat,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään S. Brandon, avustajanaan J. Morrison, barrister,
- Euroopan komissio, asiamiehinään É. Gippini Fournier, G. Braun ja L. Nicolae,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.11.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee satelliittivälitteisiä matkaviestintäpalveluja tarjoavien järjestelmien valitsemisesta ja valtuuttamisesta 30.6.2008 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 626/2008/EY (EUVL 2008, L 172, s. 15; jäljempänä MSS-päätös) 2 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan, 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii alakohdan, 7 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä 8 artiklan 1 ja 3 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Eutelsat SA ja Autorité de régulation des communications électroniques et des postes (ARCEP) (sähköisen viestinnän ja postialan sääntelyviranomaisen, Ranska) ja joka koskee viimeksi mainitun päätöstä myöntää Inmarsat Ventures SE:lle, aiemmin Inmarsat Ventures Ltd (jäljempänä Inmarsat), oikeus käyttää satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien täydentäviä maanpäällisiä tukiasemia (jäljempänä maanpäälliset tukiasemat).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

ITU:n peruskirja

- 3 Kansainvälinen televiestintäliitto (ITU) on Yhdistyneiden kansakuntien tieto- ja viestintätekniikan alan erityisjärjestö. Kuten sen peruskirjan 1 artiklasta ilmenee, ITU:ssa jaetaan radiotaajuudet ja satelliittiradat maailmanlaajuisesti ja laaditaan tekniset standardit, joilla varmistetaan verkkojen ja teknologioiden yhteenliittäminen.
- 4 Peruskirjansa 2 artiklan mukaisesti ITU koostuu jäsenvaltioista ja sektorijäsenistä. Tällä hetkellä ITU:ssa on 193 jäsenvaltiota, ja siihen kuuluvat kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot. Unioni itse on ”sektorijäsen”.
- 5 Peruskirjan 4 artiklan, jonka otsikko on ”[ITU:n] asiakirjat”, 3 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Sekä tätä peruskirjaa että yleissopimusta täydentävät jäljempänä luetellut hallinnolliset ohjesäännöt, jotka sääntelevät televiestinnän käyttöä ja sitovat kaikkia jäseniä:

--

– radio-ohjesääntö.

--”

Radio-ohjesääntö

- 6 Maailman radioviestintäkonferenssien tehtävänä on tutkia ja tarvittaessa tarkistaa ITU:n peruskirjan 4 artiklassa tarkoitettua radio-ohjesääntöä. Tämä ohjesääntö, sellaisena kuin se on tehty Genevessä (Sveitsi) 23.1.2012 pidetyssä maailman radioviestintäkonferenssissa (WRC) (WRC-12; jäljempänä radio-ohjesääntö), sisältää I luvun, jonka otsikko on ”Terminologia ja tekniset ominaisuudet” ja joka sisältää kyseisen ohjesäännön 1 artiklan, jonka otsikko on ”Käsitteet ja määritelmät”. Tämä artikla on jaettu jaksoihin, ja III jakson otsikko on ”Radiopalvelut”. Jaksot puolestaan jakaantuvat kohtiin. Tässä III jaksossa on muun muassa kyseisen 1 artiklan 1.25 kohta, jossa määrätään seuraavaa:

”satelliittivälitteinen matkaviestintäpalvelu: Radioviestintäpalvelu:

- liikkuvien maa-asemien ja yhden tai usean avaruudessa sijaitsevan yksikön välillä tai kyseisen palvelun käyttämien avaruudessa sijaitsevien yksiköiden välillä taikka
- liikkuvien maa-asemien välillä yhden tai usean avaruudessa sijaitsevan yksikön välityksellä.

Tähän palveluun voivat sisältyä myös sen harjoittamisen kannalta välttämättömät yhteydet.”

- 7 Radio-ohjesäännön 1 artiklaan sisältyy IV jakso, jonka otsikko on ”Asemat ja radiojärjestelmät” ja joka sisältää muun muassa 1.61, 1.63, 1.64, 1.67 ja 1.68 kohdan, joissa määrätään seuraavaa:

”1.61 asema: Yksi tai usea lähetin tai vastaanotin tai lähetinten ja vastaanotinten yhdistelmä, lisälaitteet mukaan luettuna, joka tarvitaan tietyssä paikassa radioliikenteen toteuttamiseen tai radioastronomialiikenteeseen.

Kukin asema luokitellaan sen palvelun mukaan, johon se osallistuu pysyvästi tai tilapäisesti.

--

1.63 maa-asema: Asema, joka sijaitsee joko maanpinnalla tai maan ilmakehän pääosassa ja jonka on tarkoitus olla yhteydessä

- yhteen tai useaan avaruudessa sijaitsevaan yksikköön tai
- yhteen tai useaan saman tyyppiseen asemaan yhden tai usean heijastavan satelliitin tai muun avaruudessa sijaitsevan esineen avulla.

1.64 avaruudessa sijaitseva yksikkö: Yksikkö, joka sijaitsee sellaisen esineen pinnalla, joka on tai on ollut maan ilmakehän pääosan ulkopuolella tai jonka on määrä olla sen ulkopuolella.

--

1.67 liikkuva asema: Matkaviestintäpalvelun asema, jota on tarkoitus käyttää joko liikkumisen tai pysähdysten aikana ennalta määräämättömissä kohdissa.

1.68 liikkuva maa-asema: Satelliittivälitteisen matkaviestintäpalvelun maa-asema, jota on tarkoitus käyttää joko liikkumisen tai pysähdysten aikana ennalta määräämättömissä kohdissa.”

Unionin oikeus

MSS-päätös

- 8 MSS-päätöksen johdanto-osan 1, 4, 5, 18 ja 19 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Kuten neuvosto on 3 päivänä joulukuuta 2004 antamissaan päätelmissä todennut, radiotaajuuksien tehokas ja johdonmukainen käyttö on keskeisen tärkeää sähköisten viestintäpalvelujen kehitykselle ja auttaa lisäämään kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä; taajuuksien saatavuutta on parannettava tehokkuuden lisäämiseksi, innovaatioiden edistämiseksi ja paremman joustavuuden tuomiseksi käyttäjille sekä kuluttajien valinnanvaran laajentamiseksi ottaen samalla kuitenkin huomioon yleiseen etuun liittyvät tavoitteet.

--

(4) Sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä 7 päivänä maaliskuuta 2002 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/21/EY (puitedirektiivi) [(EYVL 2002, L 108, s. 33)] pyritään edistämään radiotaajuuksien ja numerovarojen tehokasta käyttöä ja tuloksellista hallinnointia,

poistamaan verkkojen ja palvelujen tarjonnan loputkin esteet, varmistamaan, että syrjintää ei esiinny, sekä edistämään Euroopan laajuisten verkkojen syntyä ja kehitystä sekä yleiseurooppalaisten verkkojen yhteentoimivuutta.

- (5) Satelliittivälitteisiä matkaviestintäpalveluja (eli satelliittivälitteisiä mobiilipalveluja, Mobile Satellite Service, MSS) tarjoavien uusien järjestelmien käyttöönotto edesauttaisi sisämarkkinoiden kehitystä, tehostaisi kilpailua parantamalla yleiseurooppalaisten palvelujen saatavuutta ja laajaa liitettävyyttä sekä kannustaisi tehokkaisiin investointeihin. Satelliittivälitteiset matkaviestintäpalvelut tarjoavat loppukäyttäjän sijainnista riippumatta innovatiivisen jakeluvaihtoehdon erityyppisiä yleiseurooppalaisia televiestintä- ja yleislähetys-/monilähetyspalveluja, kuten nopeita internet-/intranetyhteyksiä, matkaviestinnän multimediasovelluksia sekä väestönsuojelua ja pelastuspalveluja varten. Satelliittivälitteisillä matkaviestintäpalveluilla voitaisiin erityisesti parantaa kattavuutta yhteisön harvaan asutuilla alueilla ja kaventaa näin maantieteellisistä tekijöistä johtuvaa digitaalista kahtiajakoa sekä vahvistaa kulttuurista moninaisuutta ja tiedotusvälineiden moniarvoisuutta, ja samalla myös tukea eurooppalaisen tieto- ja viestintäteknologiateollisuuden kilpailukykyä uudistetun Lissabonin strategian mukaisesti. – –

--

- (18) Maanpäälliset tukiasemat ovat olennainen osa satelliittivälitteistä matkaviestintäjärjestelmää, ja niitä käytetään yleensä parantamaan satelliittivälitteisiä palveluja sellaisilla alueilla, joilla jatkuva näköyhteys satelliittiin ei välttämättä ole mahdollinen horisontissa olevien rakennusten ja maastoesteiden vuoksi. – – Tällaisten maanpäällisten tukiasemien valtuuttamisessa tukeudutaan siksi pitkälti paikallisista olosuhteista johtuviin ehtoihin. Ne olisivat siksi valittava ja valtuutettava kansallisella tasolla yhteisön lainsäädännössä asetettujen ehtojen puitteissa. Tämä ei saisi rajoittaa toimivaltaisten kansallisten viranomaisien oikeutta edellyttää yksittäistapauksissa, että valitut hakijat tarjoavat teknistä tietoa siitä, miten tietyt maanpäälliset tukiasemat parantaisivat ehdotettujen satelliittivälitteisten matkaviestintäpalvelujen saatavuutta sellaisella maantieteellisillä alueella, jolla vaaditun laatuista viestintäyhteyttä yhden tai useamman avaruudessa sijaitsevan yksikön kanssa ei voida taata, mikäli tällaista teknistä tietoa ei ole vielä annettu II osaston mukaisesti.
- (19) Saatavilla olevien radiotaajuuksien rajallisuus merkitsee, että myös valittujen ja valtuutettujen yritysten määrä tulee välttämättä olemaan rajallinen. Jos valintaprosessissa kuitenkin todetaan, että radiotaajuuksista ei ole pulaa, olisi valittava kaikki valintamenettelyssä jatkoon päässeet hakijat. Saatavilla olevien radiotaajuuksien rajallisuus saattaa merkitä sitä, että satelliittivälitteisiä matkaviestintäpalveluja tarjoavien operaattorien sulautuessa tai tällaisen operaattorin ostaessa toisen operaattorin kilpailu saattaa vähentyä merkittävästi ja tällaiset sulautumiset ja yritysostot joutuisivat siksi kilpailulainsäädännön mukaisen valvonnan kohteeksi.”

9 MSS-päätöksen 1 artiklan sanamuoto on seuraava:

”1. Tämän päätöksen tavoitteena on helpottaa satelliittivälitteisten matkaviestintäpalvelujen kilpailuun perustuvien sisämarkkinoiden kehitystä yhteisössä ja varmistaa asteittainen kattavuus kaikissa jäsenvaltioissa.

Tällä päätöksellä luodaan yhteisön menettely sellaisten satelliittivälitteisten matkaviestintäpalvelujen operaattorien yhteistä valintaa varten, jotka käyttävät [radiotaajuuksien yhdenmukaistetusta käytöstä 2 GHz:n taajuusalueilla satelliittivälitteisiä mobiilipalveluja tarjoavissa järjestelmissä 14.2.2007 tehdyn komission päätöksen 2007/98/EY (EUVL 2007, L 43, s. 32)] mukaista 2 GHz:n taajuusaluetta, jolla tarkoitetaan taajuusaluetta 1 980–2 010 MHz viestinnässä maasta satelliittiin ja taajuusaluetta 2 170–2 200 MHz viestinnässä satelliitista maahan. Siinä vahvistetaan myös säännökset, jotka koskevat valittujen operaattorien yhteensovittua valtuuttamista jäsenvaltioiden toimesta käyttämään tällä taajuusalueella osoitettuja radiotaajuuksia satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien toiminnassa.

2. Satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien operaattorit valitaan yhteisön menettelyllä II osaston mukaisesti.

3. Valitut satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien operaattorit valtuutetaan jäsenvaltioiden toimesta III osaston mukaisesti.

– –”

10 Mainitun päätöksen 2 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

” – – sovelletaan seuraavia määritelmiä:

a) ’satelliittivälitteisellä matkaviestintäjärjestelmällä’ tarkoitetaan sähköisiä viestintäverkkoja ja niihin liittyviä toimintoja, jotka pystyvät tarjoamaan radioviestintäpalveluja liikkuvan maa-aseman ja yhden tai useamman avaruudessa sijaitsevan yksikön välillä, liikkuvien maa-asemien välillä yhden tai useamman avaruudessa sijaitsevan yksikön välityksellä tai liikkuvan maa-aseman ja yhden tai useamman maanpäällisen kiinteän tukiaseman välillä. Tällaiseen järjestelmään on kuuluttava vähintään yksi avaruudessa sijaitseva yksikkö;

b) satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän ’maanpäällisellä tukiasemalla’ maan päällä sijaitsevaa tukiasemaa, joka parantaa satelliittivälitteisen matkaviestintäpalvelun saatavuutta sellaisella järjestelmän satelliitin tai satelliittien peittoalueeseen kuuluvalla maantieteellisellä alueella, jolla vaaditun laatuista viestintäyhteyttä yhden tai useamman avaruudessa sijaitsevan yksikön kanssa ei voida taata.”

11 MSS-päätöksen II osasto, jonka otsikko on ”Valintamenettely”, sisältää muun muassa kyseisen päätöksen 3 ja 4 artiklan. Mainitun päätöksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio järjestää satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien operaattorien valitsemiseksi vertailevan valintamenettelyn – –”

12 Saman päätöksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hakemusten on täytettävä seuraavat ehdot:

– –

- b) hakemuksessa on ilmoitettava pyydetty radiotaajuusalueen laajuus, joka saa olla kunkin hakijan osalta enintään 15 MHz viestinnässä maasta satelliittiin ja 15 MHz viestinnässä satelliitista maahan, ja siinä on esitettävä tiedot ja selvitykset pyydettyistä radiotaajuuksista, vaadituista osavaiheista ja valintaperusteista;
- c) hakijan on hakemuksessa sitouduttava siihen, että
-
- ii) satelliittivälitteistä matkaviestintäpalvelua tarjotaan kaikissa jäsenvaltioissa ja vähintään 50 prosentille väestöstä, ja se kattaa vähintään 60 prosenttia kunkin jäsenvaltion kokonaismaa-alasta hakijan ilmoittamaan määräaikaan mennessä mutta joka tapauksessa viimeistään seitsemän vuoden kuluttua [hakijoiden valintaa koskevan] komission päätöksen julkaisupäivästä.”
- 13 MSS-päätöksen III osasto, jonka otsikko on ”Valtuuttaminen”, sisältää muun muassa kyseisen päätöksen 7 ja 8 artiklan. Päätöksen 7 artiklassa säädetään seuraavaa:
- ”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että valituilla hakijoilla on sen aikataulun ja peittoalueen mukaisesti, joihin valitut hakijat ovat 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan sekä kansallisen lainsäädännön ja yhteisön oikeuden mukaisesti sitoutuneet, oikeus käyttää [hakijoiden valintaa koskevassa] komission päätöksessä yksilöityjä taajuuksia ja oikeus pitää toiminnassa satelliittivälitteistä matkaviestintäjärjestelmää. Niiden on ilmoitettava valituille hakijoille näistä oikeuksista.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin on liitettävä seuraavat yhteiset ehdot:
-
- c) valitun hakijan on täytettävä kaikki hakemuksessaan tai vertailevan valintamenettelyn aikana antamansa sitoumukset riippumatta siitä, ylittääkö pyydettyjen radiotaajuuksien määrä saatavilla olevan radiotaajuusalueen laajuuden;
- ”
- 14 Kyseisen päätöksen 8 artiklassa säädetään seuraavaa:
- ”1. Jäsenvaltioiden on yhteisön oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti varmistettava, että niiden toimivaltaiset viranomaiset myöntävät II osaston mukaisesti valituille ja 7 artiklan nojalla taajuuksien käyttöön valtuutetuille hakijoille valtuutukset, jotka tarvitaan satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien maanpäällisten tukiasemien toimintaan niiden alueella.
-
3. Satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien 2 GHz:n taajuusalueilla toimivien maanpäällisten tukiasemien toimintaan tarkoitettuihin kansallisiin valtuutuksiin on liitettävä seuraavat yhteiset ehdot:
- a) operaattorin on käytettävä sille osoitettuja taajuuksia satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän maanpäällisten tukiasemien tarjontaan;

- b) maanpäällisten tukiasemien on oltava olennainen osa satelliittivälitteistä matkaviestintäjärjestelmää ja niitä on ohjattava satelliittiverkon resurssien- ja verkkohallintajärjestelmällä; niiden on käytettävä samaa siirtosuuntaa ja samoja taajuuskaistojen lohkoja kuin niihin yhteydessä olevat satelliittikomponentit, eivätkä ne saa kasvattaa kyseisen satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän taajuusvaatimuksia;
- c) kyseisen satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän satelliittikomponenttien toiminnan keskeytyessä maanpäällisiä tukiasemia saa käyttää erillään korkeintaan 18 kuukautta;
- d) käyttöoikeudet ja valtuutukset on myönnettävä määräajaksi, joka päättyy viimeistään samaan aikaan kuin niihin liittyvää satelliittivälitteistä matkaviestintäjärjestelmää koskeva valtuutus.”

Valintapäätös

- 15 Satelliittivälitteisiä matkaviestintäpalveluja tarjoavien yleiseurooppalaisten järjestelmien operaattorien valitsemisesta 13.5.2009 tehdyn komission päätöksen 2009/449/EY (EUVL 2009, L 149, s. 65; jäljempänä valintapäätös) 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Inmarsat Ventures Limited ja Solaris Mobile Limited täyttävät ensimmäisen valintavaiheen ehdot vertailevassa valintamenettelyssä, josta säädetään [MSS-päätöksen] II osastossa.

Koska [MSS-päätöksen] II osastossa säädetyn vertailevan valintamenettelyn ensimmäisen valintavaiheen ehdot täyttävien hakijoiden pyytämien radiotaajuuksien määrä ei ylitä [MSS-päätöksen] 1 artiklan 1 kohdassa ilmoitettua käytettävissä olevien radiotaajuuksien määrää, valitaan yritykset Inmarsat Ventures Limited ja Solaris Mobile Limited.”

- 16 Tämän päätöksen 3 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Taajuudet, joiden käyttöön valitut hakijat on kussakin jäsenvaltioissa valtuutettava [MSS-päätöksen] III osaston mukaisesti, ovat seuraavat:

- a) Inmarsat Ventures Limited: 1 980–1 995 MHz viestintään maasta satelliittiin ja 2 170–2 185 MHz viestintään satelliitista maahan;

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 17 Komissio valitsi MSS-päätöksen II osastossa tarkoitetun valintamenettelyn päätteeksi Inmarsatin valintapäätöksen 2 artiklan toisen kohdan nojalla yhdeksi satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien operaattoreista.
- 18 Kyseinen yritys on kehittänyt European Aviation Network -nimisen järjestelmän (EAN), jossa unionin ilmatilassa lentäville lentokoneille tarjotaan verkkoyhteyksiä käyttäen satelliittilähetyksiä, joiden vastaanottajana on lentokoneen rungon yläpinnalla sijaitseva antenni, ja maanpäällisistä tukiasemista lähteviä lähetyksiä, joiden vastaanottaja on lentokoneen rungon alapinnalla sijaitseva antenni.

- 19 ARCEP antoi 21.10.2014 tekemällään päätöksellä Inmarsatille valtuutuksen käyttää valintapäätöksen 3 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja taajuuksia Manner-Ranskassa. Lisäksi kyseinen viranomais myönsi 22.2.2018 tekemällään päätöksellä (jäljempänä 22.2.2018 tehty päätös) Inmarsatille valtuutuksen käyttää satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien maanpäällisiä tukiasemia.
- 20 Inmarsatin kilpailija Eutelsat nosti ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa Conseil d'État'ssa (ylin hallintotuomioistuin, Ranska) kanteen, jossa se vaati 22.2.2018 tehdyn päätöksen kumoamista muun muassa unionin oikeuden noudattamatta jättämisen vuoksi.
- 21 Eutelsat esittää tältä osin pääasiallisesti kolme kanneperustetta. Se väittää ensinnäkin, että Inmarsatin suunnittelema EAN-järjestelmä ei ole satelliittivälitteinen matkaviestintäjärjestelmä, koska sen maanpäälliset tukiasemat eivät ole sen erottamaton osa. Toiseksi se väittää, että 22.2.2018 tehdyllä päätöksellä hyväksytyt maanpäälliset tukiasemat eivät ole luonteeltaan täydentäviä kyseisen verkon satelliittikomponenttiin nähden. Kolmanneksi se, että Inmarsat ei ollut tarjonnut satelliittivälitteisiä matkaviestintäpalveluja MSS-päätöksen 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna ajankohtana, on Eutelsatin mukaan esteenä valtuutuksen myöntämiselle satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien maanpäällisten tukiasemien hyödyntämiseen.
- 22 Viasat Inc. ja Viasat UK Ltd (jäljempänä yhdessä Viasat) tukevat väliintulijoina Eutelsatin nostamaa kumoamiskannetta.
- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo ensinnäkin, että tämän tuomion 21 kohdassa mainittuun ensimmäiseen kanneperusteeseen annettava vastaus edellyttää erityisesti niiden oikeudellisten edellytysten määrittämistä, joiden avulla voidaan yksilöidä MSS-päätöksessä tarkoitettu ”liikkuva maa-asema”, jotta voidaan tarkistaa, voidaanko EAN-järjestelmän katsoa täyttävän nämä edellytykset.
- 24 Lisäksi kyseisen tuomioistuimen mukaan tämän tuomion 21 kohdassa mainittuun toiseen kanneperusteeseen annettava vastaus edellyttää satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän satelliittikomponenttien tehtävän ja maanpäällisten komponenttien tehtävän selventämistä MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan nojalla sekä kyseisen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun käsitteen ”vaaditun laatuinen” merkityksen selventämistä.
- 25 Lopuksi kyseinen tuomioistuin katsoo, että tämän tuomion 21 kohdassa mainittuun kolmanteen kanneperusteeseen vastaaminen edellyttää, että täsmennetään, mikä vaikutus on sillä, että MSS-päätöksen II osaston mukaisesti valittu toimija ei mahdollisesti noudata satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän alueellista peittoa koskevaa tämän päätöksen 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii alakohdassa säädettyä määräaikaa, ja erityisesti sen määrittämistä, onko jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla tällaisen noudattamatta jättämisen tapauksessa velvollisuus evätä valtuutukset maanpäällisten tukiasemien toiminnassa pitämiseen tai ainakin mahdollisuus evätä nämä valtuutukset.

26 Tässä tilanteessa Conseil d'État on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Millä oikeudellisilla arviointiperusteilla voidaan todeta, että kyseessä on liikkuva maa-asema [MSS-päätöksessä] tarkoitetussa merkityksessä? Onko kyseistä päätöstä tulkittava siten, että siinä edellytetään, että maanpäällisen tukiaseman kanssa yhteydessä oleva liikkuva maa-asema voi olla yhteydessä myös satelliitin kanssa ilman erillistä laitteistoa? Mikäli vastaus tähän kysymykseen on myöntävä, miten laitteiston yhtenäisyys on arvioitava?
- 2) Onko [MSS-päätöksen] 2 artiklan 2 kohdan määräyksiä tulkittava siten, että satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän on perustuttava ensisijaisesti satelliittikomponentteihin, vai voidaanko kyseisten määräysten perusteella katsoa, että satelliittikomponenttien ja maanpäällisten komponenttien roolit toisiinsa nähden ovat merkityksettömiä, mukaan lukien kokoonpano, jossa satelliittikomponenttia käytetään vain silloin, kun maanpäällisiin komponentteihin ei saada yhteyttä? Voidaanko maanpäälliset tukiasemat asentaa kattamaan koko [unionin] alue sillä perusteella, että avaruudessa sijaitsevien yksikköjen avulla ei voida missään kohtaa taata vaaditun laatuista viestintäyhteyttä kyseisen päätöksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetussa merkityksessä?
- 3) Mikäli osoittautuu, että [MSS-päätöksen] II osaston mukaisesti valittu operaattori ei ole noudattanut kyseisen päätöksen 7 artiklan 2 kohdassa määriteltyjä, satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän alueellista peittoa koskevia sitoumuksia mainitun päätöksen 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii alakohdassa asetettuun määräaikaan mennessä, onko jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kieltäydyttävä myöntämästä lupia maanpäällisten tukiasemien toiminnassa pitämiseen? Mikäli vastaus tähän on kieltävä, voivatko ne kieltäytyä myöntämästä kyseisiä lupia?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Toinen kysymys

- 27 Toiseen kysymykseen, jota on tarkasteltava ensin, vastaamiseksi on täsmennettävä, että nyt käsiteltävässä asiassa on selvää, että vaikka Inmarsatin kehittämään järjestelmään kuuluu satelliitti, se perustuu siirrettyjen tietojen kapasiteetin osalta pääasiallisesti maan päällä sijaitsevien tukiasemien kanssa tapahtuvaan viestintään, ja nämä asemat kattavat jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvan maa-alan kokonaisuudessaan. Niinpä pääasiassa kyseessä olevat maan päällä sijaitsevat tukiasemat, joiden käyttämiseen satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien maanpäällisinä tukiasemina Inmarsatille on myönnetty valtuutus 22.2.2018 tehdyllä päätöksellä, ulottuvat koko Manner-Ranskan alueelle.
- 28 Lisäksi, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 67 kohdassa, unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Inmarsatin satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmänsä yhteydessä käyttämää satelliittiyhteyttä on tarkoitus käyttää ainoastaan alueilla, joita kyseisen yrityksen käyttämät maanpäälliset tukiasemat eivät kata, eli merialueiden yllä.

- 29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee näin ollen toisella kysymyksellään, onko MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tulkittava siten, että satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän perustana on siirrettyjen tietojen kapasiteetin osalta ensisijaisesti oltava tämän järjestelmän satelliittikomponentti, ja voidaanko satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän maanpäälliset tukiasemat asentaa kattamaan koko unionin alue sillä perusteella, että tämän satelliittikomponentin avulla ei voida missään kohtaa taata tässä säännöksessä tarkoitettua ”vaaditun laatuista” viestintäyhteyttä.
- 30 On huomautettava, että MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan ”satelliittivälitteisellä matkaviestintäjärjestelmällä” tarkoitetaan sähköisiä viestintäverkkoja ja niihin liittyviä toimintoja, jotka pystyvät tarjoamaan radioviestintäpalveluja liikkuvan maa-aseman ja yhden tai useamman avaruudessa sijaitsevan yksikön välillä, liikkuvien maa-asemien välillä yhden tai useamman avaruudessa sijaitsevan yksikön välityksellä tai liikkuvan maa-aseman ja yhden tai useamman maanpäällisen kiinteän tukiaseman välillä. Tässä säännöksessä täsmennetään lisäksi, että tällaiseen järjestelmään on kuuluttava vähintään yksi avaruudessa sijaitseva yksikkö.
- 31 Lisäksi tämän päätöksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän ”maanpäällisellä tukiasemalla” tarkoitetaan maan päällä sijaitsevaa tukiasemaa, joka parantaa satelliittivälitteisen matkaviestintäpalvelun saatavuutta sellaisella järjestelmän satelliitin tai satelliittien peittoalueeseen kuuluvalla maantieteellisellä alueella, jolla vaaditun laatuista viestintäyhteyttä yhden tai useamman avaruudessa sijaitsevan yksikön kanssa ei voida taata.
- 32 Satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien maanpäällisten tukiasemien toimintaan vaadittavista valtuutuksista MSS-päätöksen 8 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset myöntävät nämä valtuutukset alueillaan tämän päätöksen II osaston mukaisesti valituille ja 7 artiklan nojalla taajuuksien käyttöön valtuutetuille hakijoille.
- 33 Saman päätöksen 8 artiklan 3 kohdan mukaan kyseisiin valtuutuksiin sovelletaan yhteisiä ehtoja, jotka luetellaan kyseisen säännöksen a–d alakohdassa. Niinpä edellytetään muun muassa, että operaattorit käyttävät niille osoitettuja taajuuksia satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän maanpäällisten tukiasemien tarjontaan. Lisäksi maanpäällisten tukiasemien on oltava olennainen osa satelliittivälitteistä matkaviestintäjärjestelmää ja niitä on ohjattava satelliittiverkon resurssien- ja verkohallintajärjestelmällä, niiden on käytettävä samaa siirtosuuntaa ja samoja taajuuskaistojen lohkoja kuin niihin yhteydessä olevat satelliittikomponentit ja ne eivät saa kasvattaa kyseisen satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän taajuusvaatimuksia. Satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän satelliittikomponenttien toiminnan keskeytyessä maanpäällisiä tukiasemia saa lisäksi käyttää erillään korkeintaan 18 kuukautta.
- 34 Aluksi on todettava, että edellä mainituista säännöksistä ilmenee, että MSS-päätöksessä tarkoitettuna satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän on välttämättä sisällettävä ainakin yksi avaruudessa sijaitseva yksikkö, kun taas maanpäällisen tukiaseman käyttö on vapaaehtoista. Lisäksi silloin, kun operaattori haluaa turvautua maanpäällisiin tukiasemiin, on noudatettava kyseisen päätöksen 8 artiklan 3 kohdassa säädettyjä yhteisiä ehtoja.
- 35 Tästä on todettava, ettei MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa eikä sen 8 artiklan 1 ja 3 kohdassa määritellä siirrettyjen tietojen kapasiteetin osalta yhtäältä satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän satelliittikomponentin ja toisaalta kyseisen järjestelmän maanpäällisen komponentin välistä suhdetta.

- 36 Erityisesti ilmaisun ”täydentävät” käytöstä ilmaisussa ”täydentävät maanpäälliset tukiasemat” ei voida tehdä mitään päätelmiä, koska – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 77 kohdassa – tämä ilmaisu ei kerro mitään näiden kahden komponentin merkityksestä suhteessa toisiinsa.
- 37 Näin ollen ei voida katsoa, että satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän, johon kuuluu sekä satelliitti että maanpäällinen tukiasema, olisi lähtökohtaisesti perustuttava siirrettyjen tietojen kapasiteetin osalta kyseisen järjestelmän satelliittikomponenttiin.
- 38 Seuraavaksi on todettava maanpäällisten tukiasemien kattavuuden laajuuden osalta ensinnäkin se, että MSS-päätöksen 8 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot myöntävät satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien maanpäällisten tukiasemien toimintaan tarvittavat valtuutukset vain kansallisten alueidensa osalta.
- 39 Kyseisen päätöksen 8 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, joka on yhteinen kaikille jäsenvaltioiden myöntämille valtuutuksille, asetetun edellytyksen mukaan operaattorin on käytettävä sille osoitettuja taajuuksia satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän maanpäällisten tukiasemien tarjontaan. Näin ollen niiden maan päällä sijaitsevien tukiasemien, joita operaattori pyytää hyödyntämään täydentävinä maanpäällisinä tukiasemina, on vastattava kyseisen päätöksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän maanpäällisiä tukiasemia.
- 40 Viimeksi mainitussa säännöksessä esitetään kaksi päävaatimusta sille, että maan päällä sijaitseva tukiasema voidaan luokitella satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän maanpäälliseksi tukiasemaksi. Sijainnin osalta kyseistä maan päällä sijaitsevaa tukiasemaa on käytettävä tietyssä paikassa ja sen on katettava kyseessä olevan satelliitin tai satelliittien peittoalueeseen kuuluva maantieteellinen alue. Lisäksi toiminnallisesti sitä on käytettävä satelliittivälitteisen matkaviestintäpalvelun saatavuuden lisäämiseksi alueilla, joilla viestintää kyseisen järjestelmän satelliittikomponentin kanssa ei voida varmistaa vaadittavan laatuisesti.
- 41 Tästä seuraa, että jos nämä edellytykset ja muut MSS-päätöksen 8 artiklan 3 kohdassa säädetyt yhteiset ehdot täyttyvät, kyseisen päätöksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdasta tai mistään muustakaan sen säännöksestä ei voida johtaa mitään rajoitusta, joka koskisi hyödynnettävissä olevien maanpäällisten tukiasemien lukumäärää tai niiden maantieteellistä kattavuutta.
- 42 Komissio väittää tässä yhteydessä mainitun 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa olevasta vaaditun laadun käsitteestä, johon ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuim erityisesti viittaa, että käsitettä on tulkittava suhteessa kyseessä olevan satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän satelliittikomponenttiin. Näin ollen ”vaadittu laatu” on ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan sitä tietojen siirtämisen enimmäiskapasiteettia, jonka tämä komponentti kykenee tarjoamaan tavanomaisessa kaupallisen hyödyntämisen tilanteessa ihanteellisissa tiedonvälitysolosuhteissa tietyssä paikassa, jossa sijaitsee maan päällä sijaitseva tukiasema.
- 43 Tätä tulkintaa, joka ei perustu MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan sanamuotoon, ei voida hyväksyä.
- 44 Kun otetaan huomioon mainitun 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan asiayhteys ja MSS-päätöksellä tavoitellut päämäärät, on päinvastoin katsottava, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettu vaadittu laatu määritetään ensisijaisesti sen laadun mukaan, joka on tarpeen asianomaisen satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän operaattorin tarjoaman palvelun suorittamiseksi.

- 45 MSS-päätöksen 8 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan, luettuna yhdessä päätöksen 18 perustelukappaleen kanssa, maanpäälliset tukiasemat ovat olennainen osa satelliittivälitteistä matkaviestintäjärjestelmää. Tästä on todettava, että – kuten kyseisen päätöksen johdanto-osan viidennestä perustelukappaleesta ilmenee – tällaisen järjestelmän palvelut tarjoavat uuden jakeluvaihtoehdon erityyppisiä yleiseurooppalaisia televiestintä- ja yleislähetys-/monilähetyspalveluja, kuten nopeita internet-/intranetyhteyksiä tai matkaviestinnän multimediasovelluksia varten. Lisäksi mainitun päätöksen johdanto-osan ensimmäisestä ja viidennestä perustelukappaleesta ilmenee, että päätöksellä pyritään edistämään innovaatiota ja kuluttajien etuja.
- 46 Tällaisten innovatiivisten ja laadukkaiden palvelujen tarjoaminen edellyttää aina suurempaa kapasiteettia. Satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän operaattorin ei myöskään ole teknisesti mahdollista eikä taloudellisesti kannattavaa tyydyttää kasvavia kapasiteetti- ja laatuvaatimuksia parantamalla yksinomaan järjestelmänsä satelliittikomponenttia, koska kyseisen operaattorin käytössä olevien radiotaajuuksien määrä on rajoitettu ja se on MSS-päätöksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti enintään 15 MHz viestinnässä maasta satelliittiin ja 15 MHz viestinnässä satelliitista maahan.
- 47 Näissä olosuhteissa maan päällä sijaitsevien tukiasemien, jotka ovat – kun otetaan huomioon niiden luontaiset tekniset ominaisuudet – kapasiteetiltaan tehokkaampia, tehostettu käyttö voi soveltua paremmin näiden tarpeiden tyydyttämiseen ja mahdollistaa lisäksi radiotaajuuksien tehokkaamman käytön, mitä MSS-päätöksen johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa korostetaan.
- 48 Tästä on vielä todettava, että teknologianeutraaliuden periaate, joka on otettava huomioon tällä alalla, edellyttää, että kyseisten säännösten tulkinnalla ei rajoiteta innovaatiota ja teknologista kehitystä.
- 49 MSS-päätöksen johdanto-osan 18 perustelukappaleen sanamuoto ei sitä paitsi ole esteenä tällaiselle tulkinnalle, koska vaikka siinä todetaan, että maanpäällisiä tukiasemia käytetään yleensä parantamaan satelliittivälitteisiä palveluja sellaisilla alueilla, joilla jatkuva näköyhteys satelliittiin ei välttämättä ole mahdollinen horisontissa olevien rakennusten ja maastoesteiden vuoksi, siinä vain esitetään tietynlainen maanpäällisten tukiasemien käyttötapo sulkematta kuitenkaan pois muita käyttötapoja.
- 50 On kuitenkin lisättävä, että MSS-päätöksen 1 artiklan 1 kohdan mukaan kyseisen päätöksen tavoitteena on helpottaa satelliittivälitteisten matkaviestintäpalvelujen kilpailuun perustuvien sisämarkkinoiden kehitystä, ja tätä tavoitetta korostetaan myös kyseisen päätöksen johdanto-osan viidennessä ja 19 perustelukappaleessa. Kun otetaan huomioon tämä tavoite, tällaisen satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän operaattorille annettu oikeus käyttää maanpäällisiä tukiasemia ei pitäisi johtaa kilpailun vääristymiseen asianomaisilla markkinoilla.
- 51 Näin ollen toimivaltaisen kansallisen viranomaisen, jolla yksin on toimivalta myöntää tarvittavat valtuutukset satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien maanpäällisten tukiasemien tarjoamiseen, on tutkittava, missä määrin maanpäällisten tukiasemien käyttö voi aiheuttaa kilpailun vääristymistä, ja liitettävä kyseisiin valtuutuksiin asianmukaisia ja välttämättömiä rajoituksia ja velvoitteita, jotka ovat tarpeen kilpailun vääristymisen estämiseksi ja joiden jäädessä täyttymättä valtuutusta ei myönnetä.

- 52 Tästä seuraa, että jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on toimivalta sallia satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien maanpäällisten tukiasemien sellainen käyttö, että koko kyseisen jäsenvaltion alue katetaan, sillä perusteella, että satelliittikomponentin avulla ei voida taata tässä MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua ”vaaditun laatuista” viestintäyhteyttä, jolloin laadulla tarkoitetaan laatua, joka on tarpeen tämän satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän operaattorin tarjoaman palvelun suorittamiseksi, sillä edellytyksellä, ettei kilpailu vääristy.
- 53 Lopuksi kyseisen viranomaisen on myös varmistettava, että kyseisen päätöksen 8 artiklan 3 kohdan c alakohdassa asetettua yhteistä ehtoa, jonka mukaan tällaisen järjestelmän satelliittikomponenttien toiminnan keskeytyessä maanpäällisiä tukiasemia saa käyttää erillään korkeintaan 18 kuukautta, noudatetaan.
- 54 Kyseisestä säännöksestä, luettuna yhdessä MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan kanssa, nimittäin seuraa, että – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 72 kohdassa – satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmään kuuluvan satelliittikomponentin on oltava paitsi olemassa myös tosiasiallisesti käytössä.
- 55 Tästä seuraa, että satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän satelliittikomponentin on toimittava käytännössä yhdessä maanpäällisen tukiaseman kanssa, eikä sen tehtävä todellisuudessa voi rajoittua toimimiseen niin, että MSS-päätöksessä asetetut edellytykset täyttyvät muodollisesti.
- 56 Näin ollen toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on varmistettava, että kyseessä olevan satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän satelliittikomponentin on oltava hyödyllinen tosiasiallisesti ja konkreettisesti niin, että tällaisen komponentin on oltava välttämätön mainitun järjestelmän toiminnan kannalta, ottamatta lukuun – kuten tämän tuomion 33 kohdassa on täsmennetty – satelliittikomponentin toiminnan keskeytyessä tapahtuvaa maanpäällisten tukiasemien käyttöä erillään, joka ei saa ylittää 18:aa kuukautta.
- 57 Kaiken edellä esitetyn perustella toiseen kysymykseen on vastattava, että MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a ja b alakohtaa, luettuna yhdessä kyseisen päätöksen 8 artiklan 1 ja 3 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän perustana ei siirrettyjen tietojen kapasiteetin osalta täydy ensisijaisesti olla tämän järjestelmän satelliittikomponentti ja että satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän maanpäälliset tukiasemat voidaan asentaa kattamaan koko unionin alue sillä perusteella, että tämän satelliittikomponentin avulla ei voida missään kohtaa tällä alueella taata mainitun päätöksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla ”vaaditun laatuista” viestintäyhteyttä, jolla tarkoitetaan laadun tasoa, joka on tarpeen tämän satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän operaattorin tarjoaman palvelun suorittamiseksi, sillä edellytyksellä, ettei kilpailu vääristy ja että mainittu satelliittikomponentti on hyödyllinen tosiasiallisesti ja konkreettisesti niin, että tällaisen komponentin on oltava välttämätön mainitun järjestelmän toiminnan kannalta, ottamatta lukuun satelliittikomponentin toiminnan keskeytyessä tapahtuvaa maanpäällisten tukiasemien käyttöä erillään, joka ei saa ylittää 18:aa kuukautta.

Ensimmäinen kysymys

- 58 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua liikkuvan maa-aseman käsitettä tulkittava siten, että siinä edellytetään, että voidakseen kuulua tämän käsitteen piiriin tällaisen aseman on voitava olla ilman erillistä laitteistoa yhteydessä sekä maanpäällisen tukiaseman että satelliitin kanssa.
- 59 Aluksi on huomautettava, että nyt käsiteltävässä asiassa Inmarsatin kehittämässä järjestelmässä tällä järjestelmällä varustetuissa lentokoneissa on niiden rungon yläpinnalla sijaitseva vastaanottoantenni ja rungon alapinnalla sijaitseva vastaanottoantenni. Ensimmäinen näistä on yhteydessä satelliittiin ja toinen maanpäällisiin tukiasemiin. Lisäksi unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että nämä kaksi antennia on yhdistetty toisiinsa yhteydenhallintavälineen avulla.
- 60 Eutelsat ja Viasat väittävät tässä yhteydessä yhtäältä, että rungon alapinnalla olevaa vastaanottoantennia ei voida pitää MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna liikkuvana maa-asemana, koska tämä vastaanottoantenni ei voi olla yhteydessä satelliittiin. Toisaalta näiden osapuolten mukaan ei ole mahdollista, että nämä kaksi antennia ja yhteydenhallintaväline yhdessä muodostaisivat tällaisen aseman.
- 61 On todettava, että MSS-päätöksessä ei täsmennetä kyseisen päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua liikkuvan maa-aseman käsitteen sisältöä, kun taas radio-ohjesäännössä määritellään tällainen käsite.
- 62 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksiä on tulkittava niin pitkälti kuin mahdollista kansainvälisen oikeuden mukaisesti (tuomio 4.9.2014, Zeman, C-543/12, EU:C:2014:2143, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Näin on erityisesti silloin, kun tällaisessa säännöksessä käytetään erityisiä käsitteitä, joita käytetään ITU:n kaltaisen kansainvälisen järjestön, jonka jäseniä kaikki unionin jäsenvaltiot ovat ja jossa unioni on ”sektorijäsen”, alaisuudessa tehdyssä kansainvälisessä sopimuksessa.
- 63 Näin ollen tulkittaessa MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua liikkuvan maa-aseman käsitettä on otettava huomioon radio-ohjesäännössä esitetty määritelmä.
- 64 Radio-ohjesäännön 1 artiklan 1.68 kohdan mukaan ”liikkuva maa-asema” on satelliittivälitteisen matkaviestintäpalvelun maa-asema, jota on tarkoitus käyttää joko liikkumisen tai pysähdysten aikana ennalta määräämättömissä kohdissa. Tältä osin ilmaisut ”asema”, ”maa-asema” ja ”satelliittivälitteinen matkaviestintäpalvelu” on määritelty kyseisen 1 artiklan 1.61, 1.63 ja 1.25 kohdassa.
- 65 Kaikista näistä säännöksistä seuraa, että radio-ohjesäännössä tarkoitettulle liikkuvalla maa-asemalle on tunnusomaista neljä erillistä tekijää rakenteen, sijainnin, liikkumisen ja käyttötarkoituksen osalta.
- 66 Ensinnäkin rakenteen osalta tällainen asema muodostuu yhdestä tai useammasta lähettimestä tai vastaanottimesta tai niiden kokonaisuudesta, lisälaitteet mukaan lukien.
- 67 Toiseksi sijainnin osalta on todettava, että liikkuva maa-asema sijaitsee joko maanpinnalla tai maan ilmakehän pääosassa.

- 68 Kolmanneksi on todettava liikkumiskykyyn liittyvästä näkökohdasta, että tällaista asemaa on tarkoitus käyttää joko sen liikkumisen tai sen pysähdysten aikana ennalta määräämättömissä kohdissa.
- 69 Neljänneksi liikkuvan maa-aseman toiminnallisesta näkökohdasta on todettava, että tietyn tyyppisten radioviestintäpalvelujen tarjoamisen yhteydessä sen tarkoituksena on mahdollistaa avaruudessa sijaitsevien yksikköjen välinen yhteys tai yhteys yhden tai useamman avaruudessa sijaitsevan yksikön kanssa tai muiden samankaltaisten asemien kanssa yhden tai useamman avaruudessa sijaitsevan yksikön välityksellä.
- 70 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 46 kohdassa toiminnallisesta näkökohdasta, MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohda ei – toisin kuin radio-ohjesääntö – koske tässä säännöksessä tarkoitettujen radioviestintäpalvelujen osalta avaruudessa sijaitsevien yksikköjen välistä viestintää, vaikka siinä säädetään liikkuvan maa-aseman ja yhden tai useamman maanpäällisen tukiaseman välisestä viestinnästä. Lisäksi mainitun säännöksen mukaan satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien on koostuttava vähintään yhdestä avaruudessa sijaitsevasta yksiköstä.
- 71 Näin ollen on katsottava, että MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu liikkuva maa-asema on asema – eli yksi tai useampi lähetin tai lähetinten ja vastaanotinten kokonaisuus lisälaitteet mukaan lukien –, joka sijaitsee joko maanpinnalla tai maan ilmakehän pääosassa ja jota on tarkoitus käyttää joko sen liikkumisen tai sen pysähdysten aikana ennalta määräämättömissä kohdissa ja jonka on kyettävä olemaan yhteydessä avaruudessa olevan yksikön tai yksikköjen kanssa tai muiden samankaltaisten asemien kanssa yhden tai useamman avaruudessa sijaitsevan yksikön välityksellä ja joka voi kyetä olemaan yhteydessä yhden tai useamman maanpäällisen tukiaseman kanssa.
- 72 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisesta tilanteesta on todettava, että näiden vaatimusten mukainen on kokonaisuus, joka koostuu kahdesta erillisestä vastaanottoantennista, joista ensimmäinen sijaitsee lentokoneen rungon yläpinnalla ja on yhteydessä avaruudessa sijaitsevaan yksikköön ja joista toinen sijaitsee tämän rungon alapinnalla ja on yhteydessä maanpäällisiin tukiasemiin ja jotka on yhdistetty toisiinsa yhteydenhallintavälineen avulla.
- 73 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 57 kohdassa, tältä osin ei sitä vastoin ole merkitystä sillä, että yksittäiset osatekijät eivät muodosta fyysisesti erottamatonta kokonaisuutta.
- 74 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että MSS-päätöksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua liikkuvan maa-aseman käsitettä on tulkittava siten, ettei tällaisen käsitteen piiriin kuuluminen edellytä sitä, että tällainen asema voi ilman erillistä laitteistoa olla yhteydessä sekä maanpäällisen tukiaseman että satelliitin kanssa.

Kolmas kysymys

- 75 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko MSS-päätöksen 8 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä kyseisen päätöksen 7 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että tilanteessa, jossa ilmenee, että mainitun päätöksen II osaston mukaisesti valittu operaattori, jolla on valtuutus käyttää radiotaajuutta saman päätöksen 7 artiklan nojalla, ei ole tarjonnut satelliittivälitteisiä matkaviestintäpalveluja satelliittijärjestelmän avulla MSS-päätöksen 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii alakohdassa säädettyyn määräpäivään mennessä, jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on velvollisuus

tai ainakin mahdollisuus evätä satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien maanpäällisten tukiasemien toteuttamiseksi tarpeellisten valtuutusten myöntäminen kyseiselle operaattorille sillä perusteella, ettei tämä ole noudattanut hakemuksessaan antamaansa sitoumusta.

- 76 Koska unionin tuomioistuin on jo 5.3.2020 antamassaan tuomiossa Viasat UK ja Viasat (C-100/19, EU:C:2020:174) tutkinut samanlaista kysymystä, unionin tuomioistuimen tähän kysymykseen antamaa vastausta, sellaisena kuin se ilmenee kyseisen tuomion tuomiolauselmaasta, voidaan soveltaa täysimääräisesti nyt käsiteltävään ennakkoratkaisukysymykseen.
- 77 Näissä olosuhteissa kolmanteen kysymykseen on vastattava, että MSS-päätöksen 8 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä kyseisen päätöksen 7 artiklan 1 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että tilanteessa, jossa ilmenee, että mainitun päätöksen II osaston mukaisesti valittu operaattori, jolla on valtuutus käyttää radiotaajuutta saman päätöksen 7 artiklan nojalla, ei ole tarjonnut satelliittivälitteisiä matkaviestintäpalveluja satelliittijärjestelmän avulla MSS-päätöksen 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii alakohdassa säädettyyn määräpäivään mennessä, jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla ei ole oikeutta evätä satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien maanpäällisten tukiasemien toteuttamiseksi tarpeellisten valtuutusten myöntämistä kyseiselle operaattorille sillä perusteella, ettei tämä ole noudattanut hakemuksessaan antamaansa sitoumusta.

Oikeudenkäyntikulut

- 78 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Satelliittivälitteisiä matkaviestintäpalveluja tarjoavien järjestelmien valitsemisesta ja valtuuttamisesta 30.6.2008 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 626/2008/EY 2 artiklan 2 kohdan a ja b alakohtaa, luettuna yhdessä kyseisen päätöksen 8 artiklan 1 ja 3 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän perustana ei siirrettyjen tietojen kapasiteetin osalta täydy ensisijaisesti olla tämän järjestelmän satelliittikomponentti ja että satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän maanpäälliset tukiasemat voidaan asentaa kattamaan koko Euroopan unionin alue sillä perusteella, että tämän satelliittikomponentin avulla ei voida missään kohtaa tällä alueella taata mainitun päätöksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla ”vaaditun laatuista” viestintäyhteyttä, jolla tarkoitetaan laadun tasoa, joka on tarpeen tämän satelliittivälitteisen matkaviestintäjärjestelmän operaattorin tarjoaman palvelun suorittamiseksi, sillä edellytyksellä, ettei kilpailu vääristy ja että mainittu satelliittikomponentti on hyödyllinen tosiasiallisesti ja konkreettisesti niin, että tällaisen komponentin on oltava välttämätön mainitun järjestelmän toiminnan kannalta, ottamatta lukuun satelliittikomponentin toiminnan keskeytyessä tapahtuvaa maanpäällisten tukiasemien käyttöä erillään, joka ei saa ylittää 18:aa kuukautta.**

- 2) Päätöksen N:o 626/2008 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua liikkuvan maa-aseman käsitettä on tulkittava siten, ettei tällaisen käsitteen piiriin kuulumisen edellytä sitä, että tällainen asema voi ilman erillistä laitteistoa olla yhteydessä sekä maanpäällisen tukiaseman että satelliitin kanssa.
- 3) Päätöksen N:o 626/2008 8 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä kyseisen päätöksen 7 artiklan 1 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että tilanteessa, jossa ilmenee, että mainitun päätöksen II osaston mukaisesti valittu operaattori, jolla on valtuutus käyttää radiotaajuutta saman päätöksen 7 artiklan nojalla, ei ole tarjonnut satelliittivälitteisiä matkaviestintäpalveluja satelliittijärjestelmän avulla päätöksen N:o 626/2008 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii alakohdassa säädettyyn määräpäivään mennessä, jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla ei ole oikeutta evätä satelliittivälitteisten matkaviestintäjärjestelmien maanpäällisten tukiasemien toteuttamiseksi tarpeellisten valtuutusten myöntämistä kyseiselle operaattorille sillä perusteella, ettei tämä ole noudattanut hakemuksessaan antamaansa sitoumusta.

Allekirjoitukset